

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 38/2010 vp

Hallituksen esitys ydinenergilain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 8 päivänä joulukuuta 2010 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen ydinenergilain muuttamisesta (HE 300/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Eriika Melkas, työ- ja elinkeinoministeriö

- johtaja Hannu Koponen, Säteilyturvakeskus STUK
- yhtiölakimies Hannele von Hertzen, Fennovoima Oy
- edunvalvontapäällikkö Peter Tuominen, Fortum Power and Heat Oy
- lakiasiain toimiston päällikkö Ulla-Maija Moisio ja yhteiskuntasuhdepäällikkö Jouni Punnonen, Teollisuuden Voima Oyj.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ydinenergalakia ydinlaitosten ydinturvallisuudesta annetun direktiivin edellyttämällä tavalla. Luvanhaltijan velvollisuuksiin lisättäisiin velvollisuus järjestää koulutusta ydinturvallisuuteen liittyviä tehtäviä hoitavalle henkilöstölleen. Lakiin kir-

jattaisiin myös kielto delegoida luvanhaltijalle kuuluvaa velvollisuutta huolehtia ydinenergian käytön turvallisuudesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että laki hyväksytään talousvaliokunnan siihen tekemin täsmennyksin.

Talousvaliokunta pitää erittäin tärkeänä, että luvanhaltijalla on selkeä lakiin perustuva velvollisuus edistää ydinturvallisuutta kouluttamalla säännöllisesti henkilöstöään. Ydinturvallisuus-

desta ei saa tinkiä millään organisaatiotasolla. Lakiin lisätään myös käytännössä jo nykyisin noudatettu käytäntö, että luvanhaltija ei voi siirtää toiselle ydinenergian käytön turvallisuudesta huolehtimista.

Säteilyturvakeskuksesta annetun lain mukaan Säteilyturvakeskuksen on valvottava ydinenergian käytön turvallisuutta sekä huolehdittava sii-

hen liittyvästä tutkimuksesta, koulutuksesta ja tiedottamisesta.

Talousvaliokunta painottaa, että Säteilyturvakeskukseen on huolehdittava myös oman henkilöstönsä koulutuksesta ja asiantuntemuksesta ydinenergian käytön valvontatehtävissä.

Yksityiskohtaiset perustelut

2, 3, 7 k, 16, 21, 30 ja 73 §. Voimassa olevassa laissa käytetään käsitteitä kaivos- ja rikastustoiminta sekä kaivos ja rikastuslaitos. Laissa määritellään, mitä ydinlaitoksella tarkoitetaan. Ydinlaitoksella ei kuitenkaan tarkoiteta uraanin tai toriumin tuottamiseen tarkoitettuja kaivoksia tai rikastuslaitoksia.

Ydinlaitosten turvallisuutta koskevan direktiivin mukaan ydinlaitos on mm. rikastuslaitos. Tässä rikastuslaitoksella tarkoitetaan laitosta, jossa uraania rikastetaan isotooppisesti.

Tulkintaongelmien välttämiseksi rikastuskäsitteet on muutettu ydinenergialaissa malminrikastustoiminnaksi ja malminrikastuslaitokseksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ydinenergialain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ydinenergialain (990/1987) 2 §:n 1 momentin 2 kohta, 3 §:n 1 momentin 5 kohta, 7 k §:n 1 momentin 3 kohta, 9 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 21 §:n 3 momentti, 30 §, 54 § ja 73 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 7 k §:n 1 momentin 3 kohta laissa 342/2008, (poist.) 54 § osaksi laissa 1420/1994 ja 73 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 342/2008, sekä

lisätään (poist.) 7 i §:ään, sellaisena kuin se on laissa 342/2008, uusi 5 momentti sekä 78 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 635/1999 ja 342/2008, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi seuraavasti:

2 § (Uusi)

Lain soveltamisala

— — — — —
2) kaivos- ja malminrikastustoimintaan, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen;
— — — — —

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— — — — —
5) ydinlaitoksella ydinenergian aikaansaamiseen käytettäviä laitoksia, tutkimusreaktorit mukaan luettuina, ydinjätteiden laajamittaista lopetusjoiutusta toteuttavia laitoksia sekä ydin-
— — — — —
a-
— — — — —
ineen ja ydinjätteen laajamittaiseen valmistamiseen, tuottamiseen, käyttämiseen, käsittelyyn

tai varastointiin käytettäviä laitoksia; ydinlaitoksella ei kuitenkaan tarkoiteta:

a) uraanin tai toriumin tuottamiseen tarkoitettuja kaivoksia tai *malminrikastuslaitoksia* eikä niitä tiloja tai paikkoja alueineen, joihin tässä tarkoitetuista laitoksista peräisin olevia ydinjätteitä varastoidaan tai sijoitetaan loppusijoitusta varten; eikä

b) sellaisia lopullisesti suljettuja tiloja, joihin ydinjätteitä on sijoitettu säteilyturvakeskuksen pysyväksi hyväksymällä tavalla; (*Uusi*)

— — — — —
(9—11 kohta *poist.*)

7 i §
(Kuten HE)

7 k § (*Uusi*)

Vastuullinen johtaja

Luvanhaltijan on nimettävä vastuullinen johtaja ja tälle varahenkilö:

— — — — —
3) kaivos- ja *malminrikastustoiminnalle*, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen; sekä
— — — — —

9 §
(Kuten HE)

16 § (*Uusi*)

Lupaviranomaiset

Luvan ydinlaitoksen rakentamiseen ja käyttämiseen sekä kaivos- ja *malminrikastustoimintaan*, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, myöntää valtioneuvosto.
— — — — —

21 § (*Uusi*)

Muu ydinenergian käyttö

— — — — —
Harkittaessa luvan myöntämistä 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan, sovelletaan 21 §:n 1 momentin 1 ja 3—5 kohtaa niin, että luvan edellytykset täyttyvät niiltä osin, jos hakijan esittämät suunnitelmat ovat riittävät, minkä lisäksi kaivospaikan tai *malminrikastuslaitoksen* sijaintipaikan on oltava suunnitellun toiminnan turvallisuuden kannalta tarkoituksenmukainen. Sen lisäksi mitä 2 momentissa on säädetty, on säteilyturvakeskuksen todettava, että 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu toiminta täyttää 21 §:n 1 momentin 1 ja 3—5 kohdassa säädetyt edellytykset.

30 § (*Uusi*)

Huolehtimisvelvollisuuden siirtäminen

Kun ydinlaitos, uraanin tai toriumin tuottamiseen tarkoitettu kaivos tai *malminrikastuslaitos* taikka ydinjäte luovutetaan toiselle, *työ- ja elinkeinoministeriö* voi pyynnöstä kokonaan tai osittain siirtää luovuttajan huolehtimisvelvollisuuden luovutuksensaajalle, jos velvollisuuden siirtäminen ei vaaranna ydinjätehuollon toteuttamista.

54 §
(Kuten HE)

73 § (*Uusi*)

Menettämisseuraamus

— — — — —
Rikoslain 44 luvun 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun ydinenergian luvatonta käyttöä koskevan rikoksen johdosta on tuomittava valtiolle menetetyksi vastoin ydinenergialakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä:
— — — — —

2) toimintansa aloittanut kaivos tai *malminrikastuslaitos* ja sellaisessa kaivoksessa tai laitok-

sessä tuotettu uraania tai toriumia sisältävä mal-
mi;
— — — — —

78 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 20 päivänä tammikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouko Laxell /kok
vpj.	Mauri Salo /kesk	Eero Lehti /kok
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Päivi Lipponen /sd
	Harri Jaskari /kok	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Anne Kalmari /kesk	Sirpa Paatero /sd
	Matti Kangas /vas	Markku Uusipaavalniemi /ps
	Toimi Kankaanniemi /kd	Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.